

CARTIERUL FĂRĂ SOARE

CLAUDIU PERUȘCO

Prolog

Erau în Piață, față în față.

Unul cu fundul pe o tarabă goală, celălalt în picioare, sprijinit de alta.

Se înserase bine.

— Vreau să fug, a zis primul. Cum trec Apa Mare?

Celălalt a ridicat din umeri.

— Nu poți. Au mai încercat și alții. O să te împuște.

Primul nu s-a mișcat.

— Sigur se poate. De-aia am venit la tine.

Celălalt l-a privit o vreme, fără să răspundă.

— Vino mâine, a zis în cele din urmă. Să mă gândesc.

Primul îl aștepta. Celălalt a intrat în Piață și i-a spus:

— Îți trebuie o țeavă ruginită. Atât.

Primul i-a fixat privirea.

— O țeavă?

— Da.

A făcut o pauză scurtă.

— Ce plutește cel mai mult la vale pe Apa Mare care Curge?

Primul s-a gândit.

— Rahatul.

— Copacii căzuți.

— Și?

Celălalt s-a aplecat puțin.

— Te duci pe mal. Să nu fie dosnic. E foarte important să fie la vedere, să nu bată la ochi. Doar să nu fie multă lume. Pe la prânz e bine. Se fuge de soare.

— Așa.

— Alegi un trunchi căzut pe-acolo. Unul ușor. Sunt pline malurile. Să aibă crengi, să se amestece cu țeava, să ai unde să scoți capul din când în când, fără să fii văzut.

— Și de ce trebuie să fie ruginită?

— Să fie culoare putrezită.

— A.

— Pui copacul în curent. Te bălăcești și tu pe-acolo, cum fac toți. Apoi te bagi sub el și respiri prin țeavă.

S-a oprit o clipă.

— Îți pui în rucsac o piatră. Nu foarte grea. Cât să te țină sub luciu.

Primul a ridicat capul.

— Care rucsac? Nu mi-ai spus de rucsac.

Celălalt a zâmbit.

— Păi n-o să ai și tu un rucsac? Unde-ți ții hainele și o bucată de pâine?

A făcut un semn vag cu mâna.

— Le pui într-o pungă. Apoi în rucsac. Rucsacul îl lași în apă, înainte de copac. Faci operațiunile pe rând. Cu răbdare.

Primul a clătinat din cap.

— Să trec Apa Mare în plină zi? Ai înnebunit. Mă văd ăia și mă împușcă.

— Exact ziua nu te văd. Noaptea sunt vigilenți. Trece o creangă pe apă, ca toate zecile care trec zilnic. Nu se uită nimeni.

A bătut cu degetul în tarabă.

— În plus, tu ești sub apă.

Primul nu a mai spus nimic.

Se gândea.

— Nu ai voie să te grăbești, a continuat celălalt. ăsta e lucrul cel mai important. Te lași la vale și împingi trunchiul metru cu metru. Trebuie să pară o mișcare naturală.

Apoi s-a aplecat iar, ca și cum abia acum ar intra în lucrurile serioase.

— Te duci în localitatea asta. În sud.

I-a întins un bilet mic, cu numele.

— De acolo, cam nouă kilometri mai jos, Apa Mare se îngustează. Șenalul¹ e strâmt și navele care coboară au prioritate.

Primul a luat biletul.

— Și?

— Când vezi una mare venind în aval, te apropii încet și, când te depășește, intri în siajul ei.

A făcut un gest cu mâna, desenând imaginar o urmă în apă.

— După o vreme o să te lase în spate. Atunci începi să tragi spre celălalt mal. Dar lent. Totul calm, încet, o curgere naturală.

Primul îl asculta fără să clipească.

— În porțiunea aia nu ai grija navelor care urcă. Șenalul nu permite două sensuri. Și curentul e mai iute.

A tras din umeri.

— Ai cinci-șase kilometri pe oră de curgere fără să faci nimic. În două ore, dacă ai răbdare, bușteanul tău e dincolo.

Primul a dat din cap.

— Mulțumesc.

Celălalt și-a aprins o țigară.

— Să-mi trimiți Playboy.

¹ Șenal – porțiune navigabilă a unei ape.

Ziua a treia

Poate ar fi sunat mai spectaculos să spun că, înainte de relocări, Orașul dintre Ape era împărțit ca în filmele cu gangsteri, cu granițe clare între teritorii, cu capi ai fricii așezați pe fotolii în camere întunecate, trabucuri, ordine șoptite, ritualuri ale puterii.

Adevărul, însă, era de-a dreptul haotic. Bandele nu umblau cu hărți, iar la ce lipsă de hârtie igienică era pe-atunci, dacă dădeau de una, o foloseau altfel. Disciplină? Ferească! Nici nu știau s-o pronunțe. Doar impuls și ocazie. Teritoriile lor se mutau de pe o stradă pe alta cu o asemenea ușurință, că l-ar fi făcut pe Coppola să-și smulgă părul din cap.

Știucile și Aztecii, două nume care sunau mai degrabă a glumă decât a teroare, încălcau fără ezitare regula nescrisă după care bandele ar fi trebuit să stea la distanță. De multe ori acționau împreună: intrau pe aceeași stradă, loveau aceleași clanțe, își împărțeau prada frățește.

Colțurile frecventate de femeile lor erau aceleași, la fel și clienții rătăciți. Seara ocupau restaurantele și piețele ca o singură haită, beau, făceau scandal și plecau sprijinindu-se unul de altul, ca niște aliați temporari ai propriului haos.

Oamenii normali – Fraierii, cum li se spunea – își duceau existența căutând doar banalul: dimineți cu pași spre muncă, copii în uniforme călcate, datorii mici, dar multe. Între lipsurile orașului și haosul bandelor, viața lor se strecura cum putea.

Multe dintre lucrurile care dispăruseră din piețe – hrana, alcoolul, țigările și tot ce mai rămăsese din plăcerile vremii – veneau pe căile ocolite ale Știucilor și Aztecilor. Atâta vreme cât orgoliile lor rămâneau adormite, orașul respira. Dar o scânteie

minusculă era de ajuns ca totul să se aprindă; lumea nu părea mai rezistentă decât o machetă din carton.

Atunci, Orașul dintre Ape se strângea într-un nor negru. Războaiele începeau fără avertisment și creșteau ca un val pe care nimeni nu-l putea opri. Nu exista ordine, nu înțelegeai cine avea ceva cu cine; doar o explozie de furie. Vuiet. Străzile se umpleau de strigăte care se topeau unul în altul. Umbre. Metal lovind orice se găsea la îndemână.

Fraierii știau că nu erau țintiți, dar asta nu-i scotea din pericol; câțiva pași în direcția greșită erau suficienți ca să fie prinși în mijlocul furtunii.

Într-un mod ciudat, totul se termina în cel mult două zile. Deși nu toți credeau povestea că bandele se opreau după două zile ca să-și îngroape morții, nouăzeci la sută dintre ciocniri așa se stingeau. Iar a treia zi – cum era rânduiala locului – începeau înmormântările. Cortegiile porneau spre același cimitir: Știuci, Azteci și oameni fără nicio vină; pe drumul ăsta nimeni nu-i mai numea Fraieri.

Se vorbea că, pe un astfel de drum, un bărbat s-a însoțit cu fiica lui până la cimitir. Mergeau unul lângă altul, tăcuți, iar lumea se dădea la o parte, cuprinsă de un sentiment straniu pe care nu-l înțelegea. De parcă ceva se hotărâse și nimeni nu avea curaj să rostească. El a rămas nemișcat lângă crucea de lemn și, pentru o clipă, a atins cu degetele pământul proaspăt, ca și cum ar fi numărat ceva.

Abia atunci s-a aruncat țărâna peste fata de nouă ani.

Legenda Orașului spune că, în liniștea aceea grea, așezată peste mormântul proaspăt, s-a născut, din durerea lui, Cartierul fără Soare.

Gol

18 ani

O linie lungă, rasă până la os de vopsea. Între etaje, culoarea crem a balustradei era aproape intactă. Cioară continua să urce în fugă. Palmele strângeau fierul rece, pentru a-și ajuta corpul să prindă viteză.

„Aha! Așa fac toți, de-aia e lustruită până la negru.”

Își mai zicea că e o prostie să se gândească la asta și o tâmpenie și mai mare să numere trepte. Doar Einștân o mai făcea. El n-o făcuse în viața lui, iar acum chiar nu era momentul să înceapă.

Și totuși, i-au ieșit o sută cincizeci și patru.

„Etajul șapte, în capul scărilor, la dreapta, salonul treizeci și doi. Acolo au dus-o pe Carla Virginia.” Așa o cunoștea lumea, așa i-a spus și Dobleac, o ființă sferică din Cartier, ciudat de portocalie, incapabilă să fie altceva decât portar. Îi mai spusese și că lifturile erau blocate de răniți, iar norocul făcuse să se găsească totuși un pat liber. Explozia de la Furnalul nr. 2 al Dragonului, zicea el, aruncase tot spitalul în haos; asistentele alergau, târgile nu ajungeau.

„Ia-o pe scări! Scapi de nebunie și ajungi mai repede.”

— În dreapta, salonul treizeci și doi.

Rostise mecanic, imediat ce terminase de urcat, ca atunci când verifici o hartă.

După câțiva pași se opri brusc, de parcă se lovise de un perete invizibil care-l întreba: „Iar tu?”.

Se întoarse de câteva ori pe loc, privind în jur, încercând să înțeleagă de ce îi era atât de familiar mirosul acela de fum rece, amestecat cu ulei de motor. Semăna izbitor cu atunci

când Aztecii își stinseseră focurile. Numai că aici, izul de sfârșit nu purta zvârcolirea vieților din Cartier care se agățau să rămână. Aici mirosea a resemnare, a oameni care așteptau să fie chemați

De unde știa holul ăsta gol, unde un mop murdar îi semnaliza capătul adânc? Recunoștea lumina galbenă care se prelingea din camera asistentelor, amestecată cu mirosul vag de zaț și scrumieră îmbâcsită. Căuta în minte părțile care lipseau, cele care i-ar fi arătat: „Uite, așa a început, acum te afli aici, povestea întreagă e asta.” Pentru că nu poți avea doar un fragment și să crezi că s-a mai întâmplat. Sau poți?

După scurt timp își redobândi calmul. Roțile minții păreau că se așezaseră din nou pe șine.

Ce prostie. Mai avusese senzația că trăia din nou un moment deja trăit. De nenumărate ori. Dar cine n-a trecut prin asta?

Parcuse holul, iar singurul lucru ciudat care îi mai ridica semne de întrebare era că parcă înotase prin el, pe sub apă. Bipăitul aparatelor, gemetele din saloane, chiar și o tavă care lovise cimentul le auzise înfundat.

„Ieși la suprafață.”

Era în fața salonului treizeci și doi. Gata. Totul revenise la normal, totul se vedea și se auzea clar.

„Era și cazul”, își zise.

Împinse încet ușa. O infirmieră schimba lenjeriile la paturi.

Din borcanele de compot de pe noptiere ieșea un miros dulce de prună putrezită, care se amesteca cu umezeala cearșafurilor transpirate, aruncate într-un cărucior aflat la capătul paturilor, și care îl țintui pe Cioară în prag.

— V-ați întors? întrebă infirmiera, mirată.

Academia tâlharilor

6 ani

În Cartierul fără Soare învățai unde te prindeau: între blocuri, pe terenul viran unde jucam fotbal ori la marginea lui, unde începea grâul. De exemplu, cei de la școală nu prea dădeau de noi, deci nu ne prea învățau. Nu același lucru pot spune despre tâlhari. Dacă te ciocneai de ei, începea educația.

Gheară apărea de obicei când nu aveai unde să fugi. Îl vedeai venind cu burta înainte; pe unde s-o mai iei, ce să mai ocolești? Burtă de bere, exagerată, așezată acolo ca o regulă nescrisă. În Cartier, burta era semn de apartenență la ceva înalt. Când eram mic, credeam că fără ea nu poți fi luat în serios. Că nu te recunoaște breasla.

Mâinile lui erau lăsate, relaxate, unghii lungi, groase, ușor întoarse în interior, obligatorii pentru meseria lui. Gheară era hoț. Așa zicea el. Doar el. Un ratat, recunoscut mai ales pentru eșecurile lui. Regele tentativelor. Încearca mult, finaliza rar. Aproape niciodată. Fusesse prins de atâtea ori încât autoritățile nu se mai oboseau să-l ducă la arest. Când îl prindeau, îl băteau și îi dădeau drumul. Gheară povestea asta cu mândrie, ca o dovadă că făcea practică pe teren, nu pe hârtie.

Când dădeai nas în nas cu el, începea să vorbească despre profesie, la ce să te uiți când te uiți în viitor și despre cum nu poți lăsa viața să treacă peste tine. Hoția, spunea el, era o meserie frumoasă, bănoasă. Simțea că trebuie predată mai departe, că-i păcat să se piardă.

Într-o dimineață aveam șase ani. Cioară și Uriașu, la fel. Aveam o treabă importantă de făcut, dar viața ne-a oprit de parcă cerea lămuriri. Probabil i se părea că nu facem nimic bun cu ea, altfel nu-mi explic de ce să-i fi trimis pe capul nostru pe

Gheară, Nălcă și Delon, trei bărbați unși cu stradă, să ne bage mințile în cap.

— Dacă nu faceți măcar trei pușcării, cine naiba să se uite la voi? Bătrânul Gheară ne vorbea deja de două beri.

De câte ori ridica sticla, burta ridica și ea maioul alb, dezvelind o gaură care se scufunda atât de adânc, încât mi-aș fi putut pierde acolo acadeaua nedesfăcută.

— Începeți ușor, zicea cu un ton înțelegător. Un portofel de la o băbuță. Un blug dintr-un balcon, poftim!

La vârsta aia, adulții care vorbeau mult îmi dădeau dureri de gât. Privitul de jos în sus era un coșmar – mai ales când țineau morțiș să mă educe de la un metru distanță, cum făcea Gheară.

— Nu zice nimeni să spargeți o casă, da' nici să lăsați viața să treacă așa.

Vârful verde al sticlei se înfipse între dinții lipsă din față, scutindu-mă o clipă de priveliștea părului aspru care îi ieșea din nas, strâmb și lucios ca sârma dintr-o perie.

Vorbea cu atâta scânteie în ochi despre strecuratul mâinii în buzunare, încât m-am hotărât pe loc: „Voi fi hoț!”.

— Bă, da' nu le mai băga în cap toate prostiile! profită Nălcă de pauza de gâlgâit a lui Gheară. O să se aleagă praful de ei cu vrăjelile tale.

Nălcă nu avea burtă. Îl încurca. Putea fi simțit când se strecura. Era înalt, slab, cu fața aspră și părul mult prea alb pentru vârsta lui. Își promise porecla pentru că lovea din spate. „Nu sunt laș”, spunea el: „Da, ori ești eficient, ori dezlegi rebus”.

— Ce-i aia, mă, să furi pantaloni din balcon? Iar tonul te împingea un pas în spate. Se lăsa în jos, cu mâinile pe genunchi, ca să fie mai bine văzut.

— Are fraierul lanțul la gât, vii de la spate și bum! Îl arzi! Ce tot o freci! Și trimise în aer croșee, rapide, ca o semnătură.

Pentru el, să te chinui să furi ceva era o pierdere de timp. Dai în cap și gata. Scopul era același, dar drumul trebuia scurtat.

— Dacă mișcă, îi mai dai două bum-bang!

Simțea nevoia să fie clar.

Gheară vorbea despre meserie, Năluca despre eficiență. Amândoi erau de acord într-un singur punct: pușcăria era obligatorie. Fără pușcărie erai un ratat, un nimeni. Trebuia să intri de două-trei ori, măcar. Așa te căleai. Așa deveneai bărbat. Furi, faci pușcărie, ești om. Dai în cap, faci pușcărie, ajungi respectat, te văd femeile. Era o rușine să nu fii închis pentru ceva. O jenă de toată jena.

— Asta vrei să ajungeti? Și Năluca se îndreptă, ca verdictul să vină de sus, de unde vin temele mari: o jenă de toată jena?

Înclinam să-i dau dreptate. Creața de la trei nu dădea doi bani pe mine. Să tâlhăresc începea să pară logic. În fond, să fiu hoț avea un obstacol serios: unghiile lungi și galbene ca ale lui Gheară. Desigur, m-ar fi ajutat să cotrobăi mai ușor prin poșete, dar numai gândul la ele îmi întorcea stomacul pe dos.

— O să dau în cap! M-am decis!

Oi fi zis-o tare, din moment ce Uriașu și-a holbat ochii, iar Gheară pufni berea fix în ei.

— Au, ustură!

— Să vezi ce te ustură curul când ți-o trage un șut în el! Delon interveni brutal – culmea, el, cel mai calm dintre toți.

Delon se băga rar să țină “seminarii” în praf. Doar când se nimerea din greșeală. Dar omul era altceva. Se vedea imediat. Tânăr, curat, parfumat, ochi albaștri ca oțelul. Nimeni nu știa cu adevărat cine a fost primul; el sau francezul? Nu vorbea mult, nu trebuia. Lumea venea la el singură. Mai ales femeile nefericite, mai ales cele care aveau nevoie să creadă pe cineva.

Escrocheria era arta lui.

— Nu vă luați după tâmpiții ăștia doi! Să dai în cap pentru un lăntișor de aur? De unde apucăturile astea, să furi portofelul unei bătrâne? Cum să-i iei banii de medicamente? Dacă-i bunică-ta?